

De eerste contacten in het verzet werden gelegd met ene Laurens, (later gefusileerd), F.L. en F.R. Bastemeyer van het Geuzenvendel Vlaardingen. In het begin ging het voornamelijk om het bezorgen van verzetsblaadjes. Geleidelijk kwam ook in Poortugaal het verzet op gang onder leiding van Gerrit van Oostende, met verder Leen en Peet Bos, G. Heestermans en van de politie: Niehof en De Jong.

Daar de rivieren naar de Zuid-Hollandse eilanden waren afgesloten, kwamen de gebroeders Bos al snel in actie met het overzetten over de Oude Maas, van personen uit o.a. het landelijk verzet. Voor dat doel hadden zij een boot liggen in het haventje van het toenmalige Maasoord. Ook lag er een boot in de grienden achter de Zalmplaat bij boer Schelling, die regelmatig hulp verleende. Ook het werk voor hulp aan onderduikers kwam al snel op gang, die op diverse plaatsen in Poortugaal ondergebracht werden. Bij het onderduiken van Joden speelde Dr. Ketel van Maasoord een grote rol, door hen onder te brengen in een paviljoen van Maasoord. Via de L.O. Landelijke Organisatie voor hulp aan onderduikers, waar Gerrit van Oostende en Leen Bos voor werkten, werden de onderduikers voorzien van bonkaarten voor het verkrijgen van voedsel. Er werd samengewerkt met leden van Pernis, o.a. Jaap Meyer, Krijn Mijnlief, Riet Hollaar, Biesheuvel en Arie Roos van de Slotsedijk en anderen. In Ysselmonde-West, waaronder Hoogvliet, Pernis, Poortugaal en Rhoon ressorteerden, werden de onderduikers ondergebracht bij mensen met verschillende achtergronden, die samenwerkten om anderen te helpen. Door ons werden mensen bij pastoor Van Zeggelen op Rhoon afgeleverd die door hem weer op andere adressen werden ondergebracht, waaraan ook het R.K. schoolhoofd en Rook Opstal mee werkten. Ook met de leider in Rhoon, de heer Pors, de schoenmaker in Hoogvliet, Piet Bakker en Arie ten Toom op Heyplaat en hun medewerkers waren er contacten, alsmede met Rotterdam -Zuid en Barendrecht. In Poortugaal waren er onderduikers ondergebracht op een ark in het Scharengat tussen het Bereneiland en Berenplaat. Bekende onderduikers waren Wim den Boer, Ab Blokzijl, Willem Herkemei, Klaas Rijksen, de directeur van S.H.V. Harry van Beuningen en anderen. Op Poortugaal was bij de familie Van Straten de Wekker, de naar Nederland gevluchte bekende Duitse verslaggever Alfred Moser ondergedoken (later Europees afgevaardigde).

De onderlinge samenwerking tussen de verschillende groepen bleek ook uit de opdracht die Leen Bos kreeg van Gerrit van Oostende om Burgemeester Diepenhorst van Oud-Beijerland en zijn vrouw over de rivier te halen. Burgemeester Diepenhorst weigerde medewerking aan het leveren van SLAVENVOLK aan de Duitsers en moest daarom onderduiken, maar nam wel het bevolkingsregister mee. Zijn huis werd door de Duitsers in brand gestoken en zijn leven was in gevaar. Het Verzet Hoeksewaard nam contact op met Jorritsma van het Verzet Spijkenisse en 's avonds werd de familie Diepenhorst over het Spui geloosd naar Putten. Vandaar lopend door het watergebied naar het Almanshaventje Hekelingen, waar Leen Bos om 3 uur in de nacht aanwezig was met de boot. Daar er regelmatig Duitse snelboten op de rivier waren, werd er snel vertrokken. Verder werd per koets en paard van Schelling om 6 uur in de morgen naar Maasoord gereden en de familie Diepenhorst bij Dr. Meima ondergebracht.

Niet altijd ging het naar wens, daar sommige onderduikers te vrij werden en b.v. met meisjes de straat opgingen. Er moest zelfs een onderduiker naar de N.O. polder gebracht worden daar hij teveel aandacht trok en bovendien in het kamp Vugt had gezeten, en daaruit met hulp van het Verzet was ontvlucht.

Bonkaarten werden door de L.K.P. bemachtigd door overvallen op distributiekantoren of medewerking van ambtenaren. In Poortugaal is er ook een overval op het Gemeentehuis geweest door mensen van het Verzet buiten Rhoon, om herkenning te voorkomen.

Met medewerking van een ambtenaar waren voorbereidingen getroffen om distributie-bescheiden te bemachtigen. De tegenstribbelende, toenmalige Gemeente-Secretaris, werd op zijn stoel vastgebonden en kreeg een klap op het hoofd, waardoor zijn bril beschadigde. Ook de jongste ambtenaar werd op een stoel vastgebonden. De bescheiden werden in tassen meegenomen en daarmee weer veel onderduikers gered. Bij vertrek kreeg de Gemeente-Secretaris f. 10,=- voor het laten repareren van de bril. De klap op het hoofd heeft hem nog goede diensten bewezen tijdens het verhoor door de S.D. omdat hij daarmee kon aantonen er niet bij betrokken te zijn geweest. Naarmate de oorlog langer duurde nam het werk voor het Verzet toe. Gegevens over de op Ysselmonde-West gelegerde Duitse eenheden werden doorgegeven aan Dordrecht, en vandaar uit verder. In Poortugaal heeft gedurende enkele maanden een illegale zender gezeten aan de Groene Kruisstraat nr 1. Neergeschoten geallieerde piloten die zich met de parachute hadden kunnen redden zijn in Poortugaal ondergedoken geweest bij Gerrit van Oostende in de v.m. Julianastraat, en via de Biesbos weer naar Engeland teruggekeerd.

Een collega uit Rhoon werd in de Hoeksewaard door een verkeerde politieman gepakt en in Heinenoord in de cel gezet. Wij kregen opdracht te proberen hem er uit te halen. Met mijn broer en de bevriende politieman in Poortugaal, Henk Bette, hebben wij hem 's nachts gehaald waarbij de verkeerde politieman zo onder druk werd gezet, dat hij hem wel moest laten gaan. Het was bar slecht weer en bijzonder moeilijk om de rivier over te steken, maar het lukte.

Ook kwam er de opdracht met verschillende boeren te gaan praten over het leveren van melk aan ernstig zieken, die daar volgens Dr. Greup Sr. voor in aanmerking kwamen. Normaal ging de melk naar de melkfabriek in Hoogvliet en daarnaast hadden de boeren zelf hun eigen klantjes, al was dat verboden. Het ging niet overal gemakkelijk, maar met veel praten en de steun van een landbouw-controleur, was er één boer, nl. Gerrit Vermaat, die de distributie op zich nam. Bij hem konden mensen met een bonnentje van Dr. Greup Sr. hun portie melk halen. Vermaat werd voor de levering aan de fabriek gedekt door de controleur, die op de papieren zijn zogenaamde levering invulde.

In de hongerwinter van 1944 gingen de kinderen van de beide scholen 2x in de week op Maasoord eten, waar door personeel het eten in de gaarkeuken werd bereid. Het Verzet was zo gelukkig via bevriende personen bij een paar boeren op het eiland de Beer en Voorne en Putten, door de Duitsers gevordere erwten of tarwe uit hun schuren te kunnen halen. Dit gebeurde in de nacht met de hulp van onderduikers uit de Ark en een roeiboot waarmee de rivier werd overgestoken. Het was uiteraard een zeer zwaar karwei met een zak op de nek door polders en over dijken te moeten lopen naar de boot, en bij aankomst in het haventje weer te lossen, en dat alles in het donker. Door de schuurdeuren te forceren gaven wij de boeren een alibi als zou het om inbraak gaan. Een deel van de goederen was voor de kinderen bestemd. Soms liet Koos Schaeberg een noodslachting verrichten omdat een kalf z.g.n. een poot had gebroken, waardoor er weer iets voor in de soep voor de kinderen was.

In de hongerwinter werd er ook 1x per 14 dagen erwten of tarwe uitgedeeld aan mensen die heel erg in nood zaten en op advies van Dr. Greup. Gerard Heesterman en Leen Bos verzorgden dit, daarbij gedekt door Burgemeester v.d. Poest Clement, die deed voorkomen als was het allemaal legaal. Toch ontstonden er wel eens problemen als zieken de plaats noemden waar dit alles plaats vond en daardoor ook anderen er op af kwamen. Burgemeester v.d. Poest Clement was voor ons dan van groot belang, omdat hij de mensen duidelijk maakte dat alles uitsluitend op medisch advies plaats vond. In 1944 riep Gerrit van Oostende ons bijeen met de mededeling dat er bericht gekomen was gewapende groepen te vormen die, indien nodig, de Duitsers van binnenuit konden aanvallen. De mensen moesten diciplinair- en in de omgang met wapens getraind worden. Zo ontstond de B.S. (Binnenlandse Strijdkrachten). Enkele oud-militairen ter plaatse, zoals Jan te Bruggen Cate, ex-officier, Arie Konijnendijk van de landmacht, en Immerzeel van de Marine waren bereid ons te helpen. Er werd geoefend in de Christelijke oude school, de druivenkas van Jaap Rooimans of in het gebouw Courzand op Heyplaat bij Arie ten Toom in de kelder. De wapens werden ook gedropt en kwamen per boot naar Pernis, waar Leen Bos ze op moest halen. Op aanraden van Gerrit van Oostende zocht Leen Bos een man uit om hem te helpen, waar hij het volste vertrouwen in had. Duidelijke afspraken werden gemaakt voor het geval er iets fout mocht gaan. Onder veel spanning werden er in die bewuste week met paard en wagen enkele ritten naar het opgegeven adres gemaakt, bij Jaap Meyer en Krijn Mijnlief aan de Pastoriedijk te Pernis. Op de wagen spruitstokken om de eigenlijke lading te dekken, maar alles ging goed. De wapens werden ondergebracht in het fietsenwinkeltje van Mons aan de Dorpsstraat, bij Gerrit van Oostende aan de voormalige Julianastraat, en de moeder van Leen Bos, A. van Roon, voorheen Dorpsstraat 77 te Poortugaal. Op Maasoord werden de wapens in ontvangst genomen en opgeslagen door Piet Groeneweg Sr. Hier waren ook wapens bij voor Hoogvliet en toen konden de oefeningen pas echt beginnen. Het toenmalige lid van de in de geschiedenis heel bekend geworden Groep Aalbrecht, waar ook Dirk Witter lid van was, kwam ons helpen om de wapens te leren hanteren, en deze kennis moesten wij weer overbrengen op andere leden van de B.S.

Bij het geven van de instructie op geweer en stengun aan een nieuwe man in het fietsenwinkeltje van Mons ging er iets mis. De nieuwe man was blij na de nodige oefeningen, het in- en uit elkaar halen, de zaak onder de knie te hebben, alleen was hij bij al dat oefenen vergeten de patroon uit de kamer te halen. Bij het overhalen van de trekker ging met een oorverdovende knal het schot af, dwars door een stapel jasbeschermers. Snel werden de wapens verstopt, in afwachting van een reactie van buiten. Mons, die wist dat wij bezig waren, ging in de deuropening van de smederij staan, en toen er meer mensen de straat opkwamen om te zien wat er aan de hand was, hoorden wij hem tegen de kapper zeggen: "zeg Bakker, ontploft je sigaren-aansteker?".

Eens moest er ene v.d. Berg van de groep Joritsma uit Spijkenisse met verloofde over de rivier gebracht worden om 's middags de begrafenis van zijn vader te kunnen bijwonen. De verloofde was de avond te voren gearriveerd en de volgende ochtend vroeg gingen de gebroeders Bos naar Maasoord om de boot in gereedheid te brengen. Daar Leen nog een andere opdracht had, bracht Peet de mensen naar het Almanshaventje Hekelingen. Halverwege de rivier werd er vanaf de kant, Zalmpaat, op hen geschoten. Zoveel mogelijk zig-zag roeide Peet naar de overzijde, in een poging de vaste grond te bereiken, hetgeen lukte. In de boot bevonden zich ook nog wat wapens die Leen had meegegeven om een paar dagen later aan een groepje les te geven in het pakhuis van de bodedienst van Genderen te Spijkenisse. Nadat Peet en zijn passagiers grond bereikt hadden, moesten zij, zo laag mogelijk kruipend het griend zien te halen om uit het zicht te komen. Vermoedelijk is daarbij v.d. Berg te hoog opgekomen waarbij hij vanaf de dijk bij boerderij Schelling in de borst werd geraakt en op slag gedood. In de avond kon Leen pas de rivier oversteken en vond zijn broer Peet op het Berenstort met een schot in zijn knie, gelukkig niet ernstig zodat Dr Greup hem kon helpen. Diezelfde nacht werd er in Poortugaal huiszoeking gedaan, waarschijnlijk omdat de Duitsers een vermoeden hadden. Zij kwamen bij de burens terecht, maar de vogel was gevlogen en sliep bij anderen aan de Welhoeksedijk. Ook in die nacht werd Joritsma, die tevens een zwager was van v.d. Berg, van zijn bed gelicht en meegenomen naar het Haagseveer te Rotterdam. Er was nl. iemand opgepakt met een zender die bij Joritsma afgeleverd moest worden. Gelukkig was de bevrijding al nabij, waardoor Joritsma weer heelhuids thuis kwam. Voor het bijwonen van een vergadering moesten Gerrit van Oostende en Leen Bos naar Courzand op Heyplaat. Daar arriveerde ook Riet Hollar uit Pernis, die al geruime tijd door de S.D. gezocht werd maar toch probeerde zo veel mogelijk z'n werk te doen. Daar enkele van ons het niet vertrouwden vroegen zij hem of hij misschien gevolgd was, maar hij dacht van niet. Toch werd besloten op te breken, hetgeen ons geluk was, want wij waren nog niet weg of er werd een inval gedaan. Hierbij werden Arie v.d. Toom en twee onderduikers meegenomen. Arie is bij de Oostmolen in Rotterdam doodgeschoten.

Tijdens een gesprek in de schoenmakerij tussen Gerrit van Oostende en L. Bos over verschillende zaken kwam er iemand binnen die bekend stond als sympathisant van de Duitsers, en vaak Duitsers ingekwartierd had. Hij kwam er bij zitten en tijdens het gesprek vertelde hij gehoord te hebben dat de Duitsers zich gereed moesten maken om in de komende nacht razzia's te houden in Dordrecht. Waarom hij ons dat vertelde hebben wij nooit begrepen. Wel is Leen Bos aanstonds op de fiets naar Dordt gereden en in de Voorstraat aldaar iemand van het Verzet gewaarschuwd. Hierdoor zijn veel jongelui en onderduikers aan arrestatie ontkomen, met uitzondering van hen die het niet geloofden, en prompt opgepakt werden.

Begin 1944 kwam er een seintje binnen dat er in de v.d. Poest-Clementlaan een inval gedaan zou worden bij de veearts Veldhuizen, waar een Joodse man was ondergebracht. Leen Bos kreeg de opdracht, indien mogelijk, de man daar weg te halen. In de v.d. Poest-Clementlaan aangekomen, bleken er reeds 2 vreemde personen alsmaar heen en weer te lopen. Bij de Molenweg had Bos 2 fietsen neergezet, en via de weide van Luik zag hij kans het huis van achter te naderen. Op het moment dat de 2 vreemden richting dorp liepen, kon hij met de man weer via de weide weggelopen en hem op Pernis brengen bij ene Hr Lemms. Voor de familie Veldhuizen was het enorm schrikken, want binnen een half uur nadat Bos en de Joodse man weg waren, deed de S.D. een inval, ZONDER SUCCES.

Regelmatig werden er verzetskrantjes opgehaald, zo ook ten tijde van DOLLE DINSDAG, toen Leen Bos in de Rodenrijssestraat te Rotterdam wat blaadjes als Trouw en Vrij Nederland moest ophalen. Op de terugweg richting Centraal Station stond onder het viaduct op de Schiekade de Landwacht te controleren. Met de krantjes in z'n fietstas informeerde Bos brutaalweg bij één van de Landwachters naar een familielid die voorheen ook bij de Landwacht was geweest, maar sinds een half jaar ondergedoken. Bos werd in de auto, met de fiets achterin, meegenomen naar de Heemraadsingel in Rotterdam, waar men van hem zoveel mogelijk gegevens trachtte te verkrijgen over het bewuste familielid. Na raadpleging van hun kaartstelsel bleek de persoon in kwestie thuis te horen op de Schietbaanlaan nr 100, een nummer om nooit te vergeten. Daar werd Bos nogmaals een aantal uren aan de tand gevoeld, met buiten de fiets onder toezicht van een schildwacht. Daar Bos niet voor 11 uur 's morgens in Poortugaal terug was, ging daar de alarmfase in en werd iedereen die met hem in contact stond, gewaarschuwd. 's Avonds 17.00 uur kon Bos gaan met de belofte alle nieuwe informatie over het familielid, aanstonds aan de Landwacht door te geven. Tot ieders verwondering was de fietstas niet opengemaakt en keerde Bos om 18.00 uur gelukkig weer thuis, waar een zucht van verlichting opging.

Naast Duitse militairen die in de Openbare School gelegerd waren, was er op een dag een grote groep van de W.A. uit Poortugaal en Rotterdam-Zuid in het Wapen van Poortugaal bijeen. Tijdens een mars door het dorp van de W.A. stond er een oude man, ene Dirk Opstal, bij hem thuis over de poort te kijken. Toen de troep passeerde spuugde hij op de grond, met het gevolg dat hij in elkaar geslagen werd en aan z'n hoofd zwaar gewond. Leen Bos, die op dat moment kwam aanfietsen was voor hij het wist aan het vechten, waarbij hij door de deur van André v.d. Bie geslagen werd, waarbij hij een paar kiezen kwijt raakte en even van de kaart was. De W.A. marcheerde verder, Bos kwam weer tot z'n positieven en ging naar huis, al kon hij het niet verkroppen. Toen de W.A. dan ook van de Welhoeksedijk terug marcheerde, schoot Bos naar buiten met een stuk ijzer in de hand en ontstond er een grote vechtpartij. Zijn moeder die er tussen kwam omdat men haar zoon mee wilde nemen, liep een paar gezwollen armen op. Gelukkig kwamen er veel Poortugalers helpen, zelf met zeis en riek, waardoor Bos via het schoolplein van de oude Chriselijke school kon ontkomen. Later op de dag was er een oploop tegen de W.A. van Poortugalers voor het Wapen van Poortugaal. Daar de Duitsers natuurlijk geen oploop konden toestaan, werd door hen het dorp schoongeveegd, waarbij een aantal gewonden vielen. Voor het optreden van de W.A. konden zij waarschijnlijk ook alleen maar minachting opbrengen.

Dit zijn zo een aantal voorvallen gedurende de oorlogsjaren 1940-1945, waaruit blijkt dat men zich ter plaatse niet bij de situatie neerlegde, maar daar waar mogelijk de bezetter dwars zat door hulp aan onderduikers, sabotage, verspreiding van illegale krantjes, overallen, gewapend verzet enz. enz.